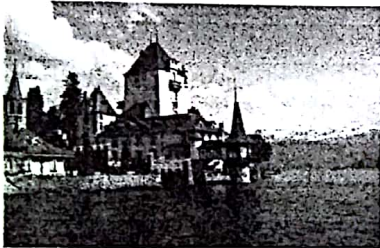

KESKENY ÚT

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet lapja 2000. feb. III. év, 13. szám

**Jöjjetek el
örvendezünk
az Úrnak; víga-
dozzunk a mi
szabadításunk
kösziklájának!**
Zsoltár 95:1

**A szentség
A metodizmus
Örömet tartani
a próbát
Az ószövetségi
kánon
Négy alapelv a
család
vezetésében
Isaac Newton**

ISTEN KÖZELÉBEN

Dicsérjétek az Urat!

Zsoltár 100:1-3

1. Vígan énekelj az Úrnak te egész föld!

A 98. Zsoltár negyedik versének az ismétlése ez. Az eredeti szó örvendező kiáltozást jelent, mint ahogy a hű alattvalók üdvözlik uralkodójukat, amikor meglátják. Istenünket boldog népnek kell imádni! Ha végig gondoljuk Isten lényét és műveit, lelkünk örömmel telik meg, és újra meg újra megtanuljuk, hogy kegyelméért hálások legyünk. Az egész földön meglátható az ő jósága, ezért dicsérje Őt az egész föld. Ó, ti népek meddig utasítjátok még el Őt vakságotokban? Nem jön el addig az aranykor számotokra, amíg nem imádjátok Őt teljes szívvel!

2. Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel; menjetelek eléje vígassággal.

Tisztelettel és örömmel hódoljatok előtte. Ő a mi Urunk, és ezért Őt kell szolgálunk. Ő kegyelmes Urunk, ezért örömmel kell szolgálunk Őt. Ez a vers imádásra hív fel. A felhívás nem szomorú, mintha temetésre hívna. Nem! Vidám, örvendező felszólítás: ahogyan menyegzőre hívnak.

„Vigadozva járuljatok színe elé.” Imádnunk kell Őt, hogy megérezzük jelenlétét, és hogy teljes akarással közeledhessünk hozzá. Minden Istenre hangolódott szívnek ünnepélyes cselekedete ez, amit félelem nélkül megtehet. Ezért ne sírással, panaszolkodva járuljunk elé, hanem zsoltárokkal és dalokkal. Amikor éneklünk, legyünk vidámak, de áhítatosak is.

Ezért közeledjünk Istenhez szüntelenül ilyen módon. Ha odaadó hívők gyülekezete illően, harmonikusan és szívből dicséri Istent, akkor sok örömet is hoz számára. Szinte előre érezzük, milyen lesz majd a mennyben, ahol már az imádkozás egyetlen módja Isten dicsérete lesz.

3. Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten; ő alkotott minket és nem magunk; az Ő népe és az Ő legelőjének juhai vagyunk.

Istent értelmesen kell dicsérnünk. Tudnunk kell, kit imádunk, és miért. „Ember, ismerd meg magadat” - hangzik az emberi mondas, de igazi, mély bölcsességet ajándékoz Istenünk megismerése. Kérdéses, hogy az ember meg tudja-e ismerni önmagát, mielőtt Istenét megismerte volna! Az Úr a szó abszolút és egyetlen szerző értelmében: Isten! Egyedül Ő az Isten! Őt így látunk és ismeretünket engedelmisséggel, bizalommal, alázatossággal, buzgósággal és szeretettel bizonyítanunk: mindezek olyan gyümölcsök, amelyeket kegyelem által teremhetünk csupán. Akik Őt egyetlen, igaz Istennek elismerik, azok képesek Őt méltó módon dicsérni. „Ő alkotott minket, és nem mi magunkat.” Hát ne dicsérje a teremtmény a Teremtőt? Egyesek úgy élnek, mintha ők maguk teremtették volna magukat. „Magacsinálta” embernek nevezik magukat, és önmagukat tisztelik, mint teremtményüket. A hívő keresztyének viszont tudják, kiben van létük eredete, kitől származik jólétük, és nem igénylik, hogy őket dicsőítsék, sem a pusztá létükért, sem pedig azért, amivé lettek. Sem ebben, sem az eljövendő világban nem igényelhetjük a magunk számára a dicsőségnak egy morzsáját sem. „Nem nekünk, Urunk” - ez marad mindörökké minden igazán hívő vallástétele.

„Az Ő népe, és legelőjének nyája vagyunk.” Különleges tisztesség számunkra, hogy minden ember közül éppen minket választott ki arra, hogy az Ő népe legyünk! A juhok a pásztor köré csoportosulnak, és rá néznek. Ha Istenhez való viszonyunkat megvalljuk, már azzal is Őt dicsérjük. Ha jóságáról beszélünk, azzal imádjuk Őt! Énekeink nem kitalált történetekről szólnak, hanem tényekről tesznek tanúságot. Az Úr kegyelmének egyszerű felsorolása megrendítőbb, mint bármi, amit a fantázia kiagyalhat! Hogy mi az Ő legelőjének juhai vagyunk, az szintizta igazság, és bizonyosságtételünk tartalma. Ámen.

C. H. Spurgeon

A szentség

Ha szent életről beszélünk manapság, akkor sokaknak vagy kolostorokba elvonult emberek vagy rég meghalt, kegyességükről híres emberek jutnak eszükbe. A következtetés: a szentség nem illik bele a korunk életstílusába. Pedig Isten szent életre hív el ma is, úgy ahogy azt tette ezt pár évszázaddal vagy évezreddel ezelőtt? Mit jelent akkor ma, számunkra a szentség?

Egyesek számára szenteskedést jelent, vagyis egy olyan képmutatással telt életet, amely kívülről szépnek és erkölcsösnek kell tűnjön, annak ellenére, hogy nyilvánvaló számukra, hogy mindez olcsó hamisítványa az őszinte szent életnek. Sajnos nagyon sokan beérik ennyivel, és Kálvin nyomán megállapíthatjuk, hogy sokaknak elég az igazság látszata maga az igazság helyett.

Mások, akik őszintén törekednek a szent életre, vagy abban látják azt megvalósulni, hogy tartózkodnak különböző dolgoktól (és most következhetne a lista, amit „egy keresztyén nem tesz”) vagy a szent élet szabadságát magasztalva a Lélek megszentelő erejére utalnak, amely által ők már felülemelkedtek a mindennapi élet gondjai fölé és olyan „lelki” keresztyénekké váltak, akiknek minden szabad.

Mielőtt azonban bővebben kitérnénk arra, hogy mit tanít a Biblia arra nézve, hogy mi szükséges ahhoz, hogy szent életet éljünk, nézzük mit mond arról az Istenről, aki a szentség forrása.

1. Az Isten szentség

E szó, hogy szent (görög – hagios, héber – qadosh) annyit jelent, mint elválasztott vagy elkülönített. Így tehát, amikor a szent Istenre gondolunk számunkra az Ő szentsége nem más, mint mindaz, ami által különbözik tőlünk, a bűnös teremtményektől. Úgy is mondhatnánk, hogy az ő isteni mivoltának jelzője. Ezért nevezi Izráel Istenét a Biblia úgy, hogy „Izráel Szentje”. (Ézs. 40:25) Sőt nem tesszük rosszul,

ha Isten tulajdonságai mellé oda tesszük e szót is, hogy szent. Így világossá lesz az előttünk, hogy mit jelent az Isten jósága, igazsága, kegyelme és sorolhatnánk, mert Istennek mindezen tulajdonságai szentek. Igazsága nem hasonlítható a mi igazságunkhoz, szeretete a mi szeretetünkhöz, mert mindezekben Ő tökéletes és ezért Isten. Isten szentsége nem más, mint az Ő végtelen hatalma és nagysága, ellentétben a mi parányi és véges voltunkkal. Továbbá jelenti az Ő tökéletes tisztaságát és igazságosságát.

*Szent, szent,
szent a seregek-
nek Ura, teljes
mind a széles
föld az ő
dicsőségével!*

Ézsaiás 6:3

Isten azonban nem csak egy olyan szent Isten, aki távol tartja magát mindattól, ami gonosz, a költő szavával élve: „mint Mont Blank csúcsán a jég, minek nem árt se nap se szél”, aki mozdulatlan, tökéletes tisztaságban, megközelíthetetlen módon elkülönült tőlünk, hanem olyan, aki szentségét érvényre akarja juttatni közöttünk. „És felmagasztaltatik a seregeknek Ura az ítéletben, s a szent Isten megszenteli magát igazságban” (Ézs. 5:16) Isten szentsége tehát az Ő igazságának megmutatása. Ez pedig nem más, mint a bűn büntetni akarása. Isten szentsége úgy nyilvánul meg, mint amikor az izzó vas vízzel érintkezve megemészteti azt. Kicsoda állhat meg a szent Isten előtt, vagy milyen gonoszság emelheti fel büszkén fejét, anélkül, hogy ne nyerné el megfelelő

büntetését? Isten érvényt szerez az Ő igazságának és az Ő törvényének, mert ezt téve saját szentségét védelmezi. Most ezt nem látjuk még teljes mértékben és csak az övéinek életében nyilvánul meg, de eljön majd az idő, amikor minden teremtmény leborul előtte és hódolattal mondja: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki vala és aki van és aki eljövendő.” (Jel. 4:8)

2. Az ember szentsége

Azért időztünk többet az Isten szentségénél, mert csak annak igazi megértése által leszünk mi is képesek valódi szent életet élni. Mit jelent tehát számunkra a szent élet? Péter apostol így bátorít bennünket: „Az Úr Istent pedig szenteljétek meg a ti szívetekben” (1Pt. 3:15) Más szóval engedjétek az Úr Jézus Krisztust uralkodni életetek fölött. A megszentelődésnek mindig két oldala van: egy pozitív és egy negatív. Negatív módon jelenti ez elszakadást mindattól, ami gonosz és bűn. A világban kell élnünk, de úgy, hogy nem azonosulunk vele. Az élvezethajhász, nyereség és karrier centrikus világunkban a keresztyének tudni kell nemet mondani, mindarra, ami foglyul ejtené őt. Ellenben, pozitív módon azt jelenti, hogy élnie kell mindazokkal a dolgokkal, melyeket felhasználhat Isten dicsőségére. Élete nem önmagáért való lét, hanem másokért való szolgálat. A szent ugyanis nem az, aki saját jóságának felmérésével van elfoglalva, hanem az, aki saját hibáinak tudatában teszi meg azt, amit más nem szívesen tenne meg. Ezért buzdít így Apáczai is: „Valahol ez földön nehéz dolgot hallasz, ott teremj.”

„Kövessétek mindenki irányában a békességet és a szentséget, amely nélkül senki sem látja meg az Urat.” (Zsid. 12:14)

BAGOLY Gyula

A metodizmus

Angliában keletkezett a XVIII. század harmincas éveiben az az ébredési mozgalom, amelyből a metodista egyház az alapító akarata ellenére létrejött. Ma az Amerikai Egyesült Államokban él a legtöbb metodista. Magyarországon taglétszáma ennek az egyháznak 2000 körül mozog. A világon családtagokkal együtt mintegy 43 millió metodista van.

A mozgalom kibontakozásának az volt az oka, hogy mind az angol államegyház, az anglikán egyház, mind a presbiteriánus (református) egyház belső élete elvesztette lelki melegségét. A presbiteriánus egyház pedig egy nagy ébredés a puritanizmus elterjedésével keletkezett. 1689-ben aztán megszűnt a presbiteriánusok diszkriminációja. A Türelmi Törvény vallásszabadságot biztosított számukra. A puritán örökség lassan történelmi örökséggé lett, és nem érzelmi elkötelezettséggel gyakorolt hitélet.

George Whitefield

Három kiemelkedő személy nevéhez fűződik a metodizmus. John Wesley (1703-1791) erős akarátú, vasszorgalmú, bámulatos szervező és irányító tehetséggel megáldott, nagy munkabírási férfi volt a mozgalom megindítója és vezetője. Öccse, Charles Wesley (1707-1788) érzelmes lelkületű, irodalmi tehetséggel megáldott költőjévé vált a metodizmusnak. Bátyja hűséges munkatársának bizonyult. George Whitefield (1714-1770) sokban különbözött az előző kettőtől és külön úton, amazoknál hamarabb kezdte meg az ébresztő ige hirdetését. Együttműködésük csupán néhány évre korlátozódott, mégis döntő hatással volt a metodizmusra. Ő vérbeli teológus, mégpedig kálvini veretű református teológus volt, aki azonban szervezéssel nem foglalkozott.

A metodizmus kialakulása

John Wesley oxfordi egyetemi hallgató és tanulmányi felügyelő 1729-ben öccsével és néhány diáktársával vallásos egyesületet (klubot) alapított. Céljuk lelki fejlődésük ápolása, hivatásukra történő minél

jobb felkészülésük volt. A világirodalmi és a vallásos irodalom legjobb termékeit olvasták és beszéltek meg. Szorgalmas tanuláshoz mellett adódó szabadidejüket módszeresen osztották be, hogy nemes szórakozásra, a betegek és szegények gondozására minél több időt fordítsanak. Diáktársaik szent klubnak, kegyes klubnak nevezték körüket és őket metodistáknak (módszeresnek, módszereskedőknek) gúnyolták. Ők vállalták a gúnynevet és így maradt rájuk a metodista név.

1735-ben csatlakozott hozzájuk George Whitefield. Nagy hatással voltak rájuk Luther és Kálvin könyvei. A két Wesley az amerikai angol gyarmaton, Georgiában tett egy körutát, ami lelkileg megérintette őket. 1738 elején Londonban egy Amerikába készülő herrnhuti misszionáriustól hallották, hogy milyen lelki megleleveníedés van Németországban és Amerikába a herrnhuti misszió tevékenysége nyomán. 1738 máj. 24-én

John Wesley

este 7: 45-kor, az akkor már anglikán lelkész John Wesley megtért. Luther Római levél magyarázatához írott kommentárjából a megigazulás tanáról szóló fejtegetést olvasták szokásos egyesületi összejövetelükön, amikor Wesley viharos hirtelenséggel megtért. Annak az évnek nyomán két hetet töltött Herrnhutban. Ez szintén sok élménnyel és tapasztalattal gazdagította. Kritikus szemmel járt Herrnhutban. Nem csupán erőnyeit, hanem hibáit, modorosságait is látta a herrnhuti pietista Testvérgyülekezetnek (Brüdergemeine).

1738 őszén John Wesley, majd kevéssel később öccse is elkezdte az ébresztő prédikációk tartását Angliában. Annak az évnek a végén hazatért Amerikából Whitefield is, aki ott frenetikus sikerrel prédikált. Angliában már 1736-ban elkezdte az evangelizációt és 1738 elején utazott Amerikába. A három férfi vállvetve végezte az ébresztést Anglia szerte. Támogatták őket régi egyetemi egyesületüknek tagjai is. Tehát egy bátor evangéliumi élcsapat apostoli szolgálatáról volt szó.

(folytatás a 9. oldalon)

Örömnék tartani a próbát

Előző számunkban arról írtam, hogy ki képes a próbákat örömnék tartani. Ebben a számunkban folytatni szeretném ezt a témát és arról fogok írni, hogyan lehet örömnék tartani a próbákat és mit jelent ez. Mit jelent örömnék tartani azt, ami nem öröm, hanem szomorúság? Még mielőtt választ adnék erre a kérdésre nézzük meg, hogy mit kell tennem vagy mit nem szabad tennem akkor, amikor különféle próbák érik az életemet.

1. Mit nem szabad tennem? Nem szabad elcsüggednem. Micsoda? De hát ez képtelenség. Valóban annak tűnik és saját erőmből erre nem is vagyok képes. Természetes, hogy elkeseredem akkor, amikor veszteség ér, amikor különféle bűnökkel kísért a világ, amikor a

munkámban kudarcot vallok, amikor békességemet megzavarja különféle nyomorúság. Akármilyen történjen az életemben, nem szabad odaadnom magam a búsulásnak, nem szabad hagynom, hogy a szomorúság rám nehezedjen és az adott helyzet megbénítsa az imában, az ige olvasásban. Dávid így figyelmezteti önmagát: "Miért csüggedsz le lelkem és nyughatatlankodol bennem? Bízál Istenben, mert még hálát adok én néki az Ő orcájának szabadításáért." Zsolt. 42:6. "Miért engeded meg magadnak, hogy elcsüggedjél. Semmi okod nincsen a csüggedésre. Akkor kellene elcsüggedned, ha elhagyott volna az Isten. Lehet, hogy most nem érzed Isten közelségét, kegyelmét, szabadítását, de ez nem marad így örökre. Még jönnek jobb napok is, s akkor majd jobban fogod becsülni azokat." Mintha ezekkel a szavakkal figyelmezteti Dávid az ő saját lelkét. Nincs olyan helyzet, amelyben a keresztyén embernek el szabad csüggednie. Persze ez nem azt jelenti, hogy nem is csügged el sohasem a keresztyén, azt viszont jelenti, hogy szólítsa fel az ő lelkét és ne tetőzze nyomorúságát még a csüggedéssel is. Továbbá ne engedje meg lelkének, hogy ezzel is vétkezzen az Isten ellen, az ő csüggedésével.

Ezt olvassuk az 1Péter 4:12-ből: "Szeretteim, ne rémüljete meg attól a tüztől, amely próbáltatás végett támadt köztetek, mintha valami rémületes dolog történnék veletek." Ne ijedjek meg, amikor próba éri az

életemet. Ne tartsam rossznak, hiszen nem valami gonosz, rémületes dolog történik velem, hanem egy próba. "Több gonosz van egy csepp bűnben, mint egy tengernyi szenvedésben" (Thomas Watson). Isten nem azért adja a próbákat, a nehézségeket az életünkben, hogy tönkre tegyen bennünket, hogy meggyengítsen, hanem azért, hogy építsen, hogy erőssé tegyen. "Megpróbáltatás nélkül élni gyengeséget jelent; mert azt jelenti, hogy Isten ad több próbát, mert látja, hogy nem vagyunk képesek elbírní." (Joseph Hall). Ne a próbától féljünk tehát, hanem azok megszüntétől.

Nem szabad a próbának elvennie az örömünket. Pál ír a korintusiaknak a macedóniaiak örömről, amely a nagy szegénységben sem szűnt meg. "...a nyomorúság sok próbái közt is bőséges az ő örömük..." Isten nem azért adja a próbákat az életünkben, hogy depresszióba kergessen, hanem, hogy azokban is megtanuljunk diadalmaskodni.

2. Eddig azt láttuk, hogy mit nem szabad tennem a próbák idején. Nézzük most meg azt, hogy mit kell tennem?

a. Gondoljak arra, hogy Isten nem feledkezett meg rólam. A próbák hadd juttassák eszünkbe azt, hogy az én Istenem még foglalkozik velem, még formál, még alakít. Ezek által közelebb von Isten minket magához. Nehéz helyzetben a gyerek közelebb húzódik apjához. Így vagyunk mi is az Istennel.

b. Gondoljak arra, hogy Isten szeretetéből fakad a próba és nem az Ő haragjából, hiszen megbékéltem vele az Ő Fia által. Nem dühéből ver, s nem az Ő pillanatnyi felháborodásából, nem azért, mert nincs akin kiűznie bosszúját és én vagyok éppen kéznél. Nem szeszélyes a mi Istenünk, nem meggondolatlanságból dorgál, hanem atyai szeretetéből. (Zsid 12: 6a).

c. Gondoljak arra, hogy Isten igazi gyermeke vagyok, és a dorgálása is ezt bizonyítja. "...megostoroz pedig mindenkit, akit fiává fogad...ha fenyítés nélkül valók vagytok...korcsok vagytok és nem fiak." Zsid 12: 6b,8.

Mit jelent tehát örömnék tartani a próbákat? Értékelni, hasznosnak tartani, hálát adni érte. "Ne vesd meg az Úrnak fenyítését, se meg ne lankadj, ha Ő dorgál téged." Zsid. 12:5b. Értékeljem az Úrnak fenyítését, tudván azt, hogy ilyen intésben csak a gyermekei részesülnek. Ne tartsam szomorúságnak, szerencsétlenségnek, hanem olyan alkalomnak, amelyben megtapasztalhatom Istennek közelségét. Tartsd örömnék, tartsd értékesnek, tartsd hasznosnak. Tudom, hogy nem könnyű, de Isten ígéje ezt mondja és Ő erőt is ad, ahhoz hogy örömnék tudjad tartani. Isten segítsen.

"Törekedj a jobbulásra a te szenvedéseidnek terhe alatt, különben azok fognak rosszabbodni feletted..." (John Owen).

SIKÓ Mihály

AZ ÓSZÖVETSÉGI KÁNON

Ebben a részben az ószövetségi kánon terjedelmének kérdésével fogunk foglalkozni. Melyek azok a könyvek, amelyek az Ószövetséghez tartoznak? A protestáns egyházak és zsidók által elfogadott 39 könyv mellett, a Római Katolikus Egyház a tridenti zsinat óta (1546) kánonikusként fogadja el Tóbiás, Judit, a Bölcsesség, Jézus Sirák Fiának, Báruk, a Makkabeusok Első és Második könyvét és néhány hozzátoldást Eszter és Dániel könyvéhez. Ezek a könyvek az apokrif¹ iratokhoz tartoznak.

Témánk tárgyalásában két megközelítési módszert fogunk használni: a történelmi és az autoritás-ra való hivatkozás módszerét,² melyből ki fog derülni, hogy az apokrif iratok miért nem tekinthetők a kánon részének, így Isten Igéjének sem. Értékük azonban vitathatatlan, hiszen az intertestamentális³ korról nyújtanak fontos ismereteket, melyek segítségével jobban megérthetjük Isten választott népe között ez időszakban uralkodó politikai és vallási helyzetet.

Az apokrif iratok szerzőjüket nem nevezik meg. Kivételt csak két könyv képez. Az első ilyen könyv Jézus, Sirák Fiának könyve, mely egyáltalán nem hivatkozik arra, hogy szerzője Istentől kapott volna kijelentést, vagy hogy próféta lenne. De még a szerző unokája sem utal erre, aki Kr. e. 132-ben lefordította görögre elődje művét, amelyről így nyilatkozott: "Ezért határozta el Jézus, a nagyapám - miután behatóan foglalkozott a Törvénnyel, a Prófétákkal és az atyáktól ránk maradt többi írással, s elegendő ismeretre tett szert - , hogy maga is ír valamit, ami a műveltséget és a bölcsességet előmozdítja."

A második ilyen könyv Báruk⁴ könyve. Azonban ez sem fogadható el ihletettnek, mert történelmi pontatlanságokat tartalmaz. Például a Bár. 6:2 szerint Izrael fogsága hét nemzetségig fog tartani, ami ellentmond a jeremiási

prófeciának és az ezsdraí beteljesedésnek. Ezen kívül más tévedéseket is bőven tartalmaz. Még akkor is ha tényleg Báruk lenne a szerző, amint ezt állítja a könyv, akkor sem fogadható el kánonikusként mert próféciaja hamis volt. De Báruk nem volt próféta, sőt hamis próféta sem.

A Makkabeusok Első és Második könyve nem hivatkozik prófétai szerzősége, és elismeri, hogy abban az időben a prófétai tisztség megszűnt. A prófétálás lelke, az Ószövetség utolsó ihletett könyv megírása után eltávozott Izraelből.

"A köveket a templom dombon egy arra alkalmas helyre rakták, míg próféta nem támad, aki majd megmondja a teendőket." I Mak. 4:46 "Ezért elhatározták a zsidók és a papok, hogy Simon legyen a fejedelmük és a főpapjuk, *míg föl nem lép egy hitelt érdemlő próféta.*" I Mak:14:41

A Tóbiás és Judit könyvében bemutatott események az asszír és babiloni fogság ideje alatt zajlanak, tehát a

próféták korában. Azonban figyelemre méltó W. H. Green megjegyzése e két könyvvel kapcsolatban: "Tóbiás és Judit könyvében bőven találunk földrajzi, kronológiai és történelmi tévedéseket." Szerinte még az is kétséges, hogy a könyvek reális tényeken alapulnak-e. Judit könyve szerint Nebukadnezár "az asszírok fölött uralkodott Ninivében." Jud. 1:1 Ez nem felel meg a valóságnak, mert Nebukadnezár Babilonban uralkodott. Tóbiás könyvében ezt olvassuk: "Amikor még hazámban, Izrael országában éltem (Tóbiás) - *akkor még fiatal voltam* - atyámnak, Naftalinak egész törzse elszakadt Dávid házától..." Tóbiás 1:4.

Körülbelül i.e. 925-ben lázadt fel a tíz törzs, amikor Tóbiás még fiatal volt, de a könyv szerint Tóbiás a tíz törzs fogságba vitelekor is életben volt, i.e. 725-ben, mindazonáltal 117 éves korában halt meg. Tóbiás 14:14

Világos tehát, hogy az apokrif iratok nem tekinthetők Isten szavának.

Bizonyítékok vannak arra nézve is - melyekre most nincs hely kitérni - hogy a keresztyénség előtti időkben már ismerték az apokrif iratokat, de ezek *nem tartoztak a Palesztinában elfogadott ihletett könyvek közé.*

PÁLL Levente
(folytatjuk)

¹ A szó jelentése: rejtett, titkos (gör. apokrüptein=elrejtteni). Ezen a néven olyan kései zsidó és korai keresztyén írásokat tartunk számon, amelyek bizonyos kapcsolatban állnak a Bibliával, de nem tartoznak a kánonhoz.

² R. Laird Harris. *Inspiration and Canonicity of Scripture*. Greenville: A Press, 1996.

³ Az az időszak Izrael történetében, amely az ószövetségi ihletett iratok lezárulása (kb. Kr. e. 400) és az evangéliumi bizonyoságtétel megszólalása közé esik.

⁴ A Báruk név jelentése: áldott. Báruk, Nérijja fia, Jeremiás próféta bizalmasa és írnoke volt.

Négy alapelv a család vezetésben

A múltkor elkezdett téma folytatásaként négy alapelvet fogunk bemutatni, amelyek segítenek a családon belüli kapcsolatrendszerek biblikus irányításában.

Első alapelv: *A Szentírás szerint, a férj-feleség kapcsolat volt az első társadalmi viszony, amelyet Isten létrehozott.*

Isten úgy teremtette az embert, hogy az kapcsolatokat hozzon létre többi embertársával. A társadalmi kapcsolatok alapelveit isteni rendeletek szabályozzák. Bölcsességében, az Úr egy férjet és egy feleséget használt fel az összes emberi kapcsolat elkezdésére. A többi kapcsolat – apa és fia, anya és lánya, testvér és testvér – csak később következett.

Második alapelv: *A Szentírás szerint az alárendelt kapcsolatok rendszerében a férj-feleség viszony van az első helyen.*

Az alárendeltség gondolata végig kíséri a teljes teremtést. Amit Isten harmadik napon teremtett az függőségben volt azzal, amit Isten az előző két napon teremtett, és így tovább. Ugyanez a gondolat érvényes az emberi kapcsolatokra is, különösen a családon belül.

Ezek szerint, a szülő-gyermek kapcsolat minősége függ a férj és feleség közötti kapcsolat minőségétől. Ez az igazság soha nem fog megváltozni. A gyermek biztonságérzete függ attól, amit ő az anyja és az apja között lát. Amikor azt látja, hogy szülei szeretik, tisztelik és megbecsülik egymást, akkor ő is biztonságban érzi magát.

Harmadik alapelv: *A férj-feleség kapcsolat az első helyen van a családon belüli kapcsolatok között.*

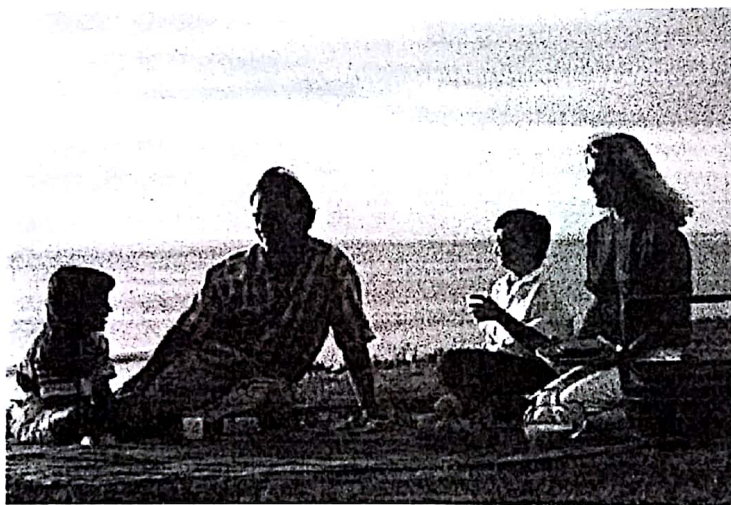
Ha ez a magatartás uralkodik a családon belül, akkor sokkal könnyebb és eredményesebb lesz a gyerekevelés. Ha szeretjük gyermekeinket, akkor a férj-feleség viszonyt első helyre kell helyeznünk a családon

belül! Egy gyereknek sokkal fontosabb, ha látja azt, hogy apa szereti anyát, és anya szereti apát, mintha bármit veszünk neki vagy teszünk érte. A két szülő együtt a család fejét és szívét alkotja.

Negyedik alapelv: *Mivel a házasság a legfontosabb kapcsolat, ezért minden más kapcsolat ennek alárendeltje lesz.*

Ez az alapelv a családon belüli tekintély felépítését mutatja be. A tekintély az Istentől kapott jog az uralkodásra. A szervezés és a

rend nagyon fontos elemek egy gyerek fejlődésében. Istennek soha nem volt szándékában az, amit a világi nevelés próbál megvalósítani napjainkban, hogy a gyerek és a szülők egyenlő joggal rendelkezzenek a családban. Ha a szülők harmóniát és sze-

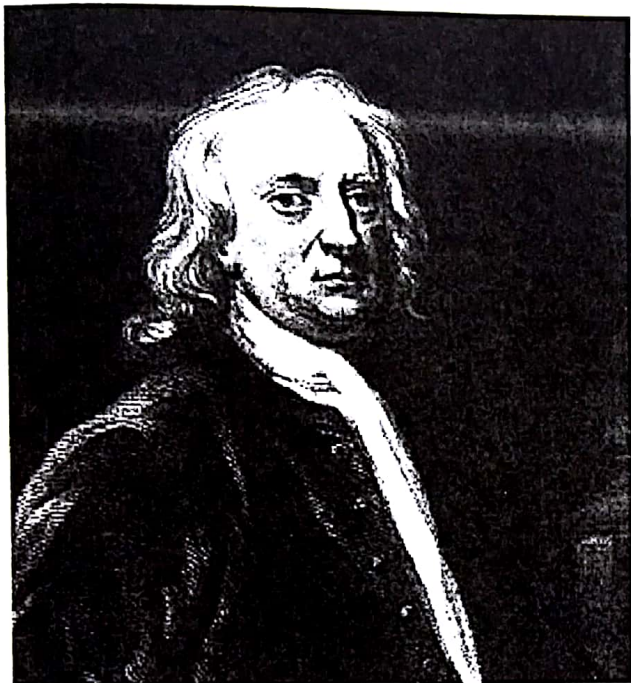
retet akarnak a családban, akkor vállalják el az Istentől kapott szerepüket és vezessék a családot. Ha megszüntetjük a szülői tekintélyt, akkor a családban és majd a társadalomban is eluralkodik a káosz, a zűrzavar.

A családon belüli kapcsolatok között levő fontossági sorrendet nem lehet tetszés szerint meghatározni. Ezt a sorrendet nem a körülmények, és nem a társadalmi divat diktálják. Ha azt akarjuk, hogy ezek a kapcsolatok a legjobban működjenek, akkor Isten terve és célja szerint kell őket kialakítani. Ha sikeres szülők akarunk lenni, akkor hit által el kell, hogy fogadjuk Isten tervét és szándékát. Már a kezdettől fogva a gyerekek örömmel várt tagokká kell, hogy váljanak a családban, de nem középponttá! Ha megszilárdítjuk házasságunkat, akkor a családuk is meg fog erősödni. Amikor harmónia van a két házastárs között, akkor a család is stabilitást nyer. Egy szilárd házasság nagyszerű biztonságot nyújt gyerekeink számára, akik az Úr félelmében és gondviselésében nőhetnek fel.

Gary és Anne Marie Ezzo

Isaac Newton

Isaac Newton két évszázaddal Einstein előtt élt és igazi úttörője a modern tudományoknak. Míg Einstein a már kézbe kapott adatok alapján írta le a relativitás elméletét, addig Newton mindent a saját

megfigyelései alapján kellett leírjon. Isaac Newton, akárcsak Robert Boyle, tagja volt a Királyi Társaságnak.

1642 karácsonyán született. Édesapja már születése előtt meghalt, édesanyja pedig újra férjhez ment egy Barnabas Smith nevű lekipásztorhoz. A mostohaapa komolyan vette Newton taníttatását.

1661-től a cambridgei Királyi Kollégiumban tanult. Kiváló tanuló volt és elemezte a fény viselkedését. Felfedezte, hogy a prizma felbontja a fényt több színre. Ugyanakkor matematikai számításokat is végzett.

1667-ben megválasztották a Kollégium tanárává, majd 1668-ban megalkotta tükrös távcsövét. Ez volt az első ilyen jellegű távcső a világon. Szerkezetének köszönhetően sokkal tisztább képet ad az égi objektumokról mint a lencsés távcsövek. A tömegvonzás törvényének megfogalmazása is Newtonnak köszönhető.

Egyik barátja biztatására megírta a Principia Mathematica Philosophiae Naturalis-t, majd később az Optika című művét. Műveit latin nyelven írta, így a kor iskolázott emberei könnyen hozzá férhettek.

A Parlamentben is hűséggel szolgálta népét. 1705-ben Anna királynő lovaggá avatta. Barátai, ismerősei mélyen tisztelték.

Mindezen felfedezései mellett ismert Newtonnak az Isten iránti ragaszkodása is. Életét Istennek szentelte és az Istentől kapott talentumokat kamatoztatta. Nem volt hajlandó az Anglikán Egyház artikulusait sem aláírni, annak ellenére, hogy tanári állása forgott kockán, hiszen tudta, hogy mindezek ellenkeznek az Isten Igéjével.

Newton szeretetét Alkotója iránt a legjobban tükrözte az a pillanat, amikor először nézett távcsőbe, ugyanis fennhangon szavalta a 19. zsoltárt: "Az egek beszélik Isten dicsőségét, és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat. Nap napnak mond beszédet; éj éjnek ad jelentést... Szózatuk kihat az egész földre, és a világ végére az Ő mondásuk."

1727-ben örökre hazatért Megváltójához az a tudós, aki egykor a következőképpen szólott: "Legalább ezt a két dolgot szeretném emlékezetemben megtartani: Én igen nagy bűnös vagyok, és Jézus igen nagy Megváltó!"

Newton tükrös távcsöve

Newton volt az első tudós, akit a nemzet fiaként, a Westminster Apátságba temettek el. Anglia így tisztelgett minden idők legnagyobb fizikusa előtt.

CURCUBET Gábor

Nem vala ábrázata kívánatos...

Hosszú történet... egy kislányról szól, akinek... nem volt ábrázata kívánatos. Születése pillanatától az őt körülvevő emberek két táborra oszlottak: voltak, akik szerették őt, elfogadták úgy, ahogy van, mások - ezek voltak többen - megvetették őt eleve az ábrázata miatt, és nem voltak kíváncsiak arra, hogy mit takar az. Ő eleinte csak az első táborot ismerte, de lassan körvonalazódott, és kezdett egyre ijesztőbbé válni a második.

A kislány nőtt, kezdett ismerkedni a világgal, és sajnos, önmagával. Rájött, hogy az életben nem vár rá sok öröm - esetleg egy olajozott kis csavar lesz a hatalmas gépezetben, amit társadalomnak hívnak, de ha netalán ez a kis csavar meghibásodna, elhajítanák és hasonlival helyettesítenék, és senki nem venné észre a cserét. - Akkor meg minek küzdeni? Hajtsuk el a csavart már most, és megoldódik a probléma! De van egy bökkenő: mi történik abban az esetben, ha mégis igaz az, amit a keresztyének mondanak? Ha tényleg járt a Földön Valaki, Akit Jézus Krisztusnak hívnak, Aki meghalt és föl is támadt, és ítélni fog? - A kérdésre egyelőre nincs válasz... de léteznek gyönyörű hegyek, csillogó vizű tavak, süt a Nap, létezik egy Édesanya... hát élünk még egy kicsit.

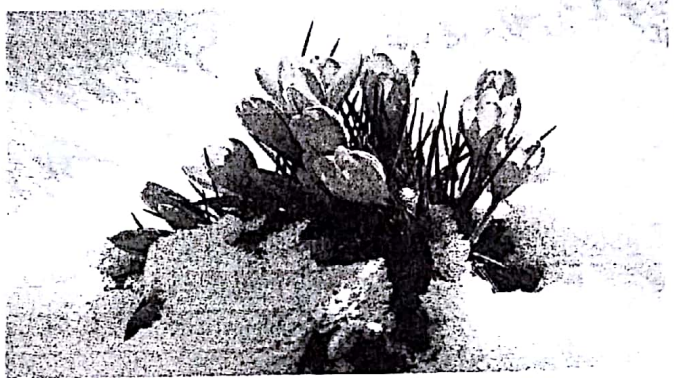
És akkor kerül valaki, aki azt meri állítani, hogy boldog (és ez szemmel látható rajta), mert Istennel van kapcsolatban. Hogy hogy? Létezik ilyen? Hiszen maga a lány is vallásos, minden este elmond egy Miatyánkot lefekvés előtt... de ettől még egyáltalán nem boldog, sőt, ostoba kötelességnek érzi az egészet, amit le kell róni, hogy Istennek jó véleménye legyen az emberről. Milyen jó lenne ilyen kapcsolatban lenni Istennel, mint ez az illető, de... ez biztos, hogy úgysem fog sikerülni.

Később kiderül, hogy sok olyan ember van, aki boldog, mert ismeri az Istent. Állítólag meg vannak térve. Megtérés - mi is az? Azt mondják, hogy bűnbánatból kell fakadjon. A lány elkezd olvasni a Bibliát... az az érzése, hogy az egy rettentően furcsa írás - minden esetre nem azt tartalmazza, amit a papok hirdetnek a templomban. Ott azt mondják neki, amikor bűneiből szeretne szabadulni, hogy imádkozzon még többet... Az igazságot nem tudják neki megmondani, mert ők sem ismerik.

De Isten, Aki ezt a lányt teremtette, nem alkuszik meg; elviszi őt olyan emberek közé, akik tudják, és el is mondják az igazságot: hogy Jézus Krisztus magára vett minden bűnt a kereszten, mind, egytől egyig, bár nagyon hosszú a lista, és meghalt ezekkel a bűnökkel együtt, kifizette a büntetést... a bűnbocsánat ingyen van, nem kell, és nem is lehet tenni érte semmit, csak elfogadni. Tehát újat lehet kezdeni, megtisztítva, Istennek élni, Akinek célja van az ember hiábavaló kis csavar-életével.

Ez csodálatos... de senki nem érti meg: szektásnak nevezik, próbálják lebeszélni, öngyilkosságtól féltik most, amikor már minden veszélyen túl van, hazug újságcikket írnak róla és még néhány társáról, de a lány hajthatatlan. A kísértő látva, hogy a direkt támadással nem ért célba, más eszközöket keres: selyempapírba

csomagolt bűnöket ajándékoz a lánynak, és ő egy időn túl elfogadja azokat... mentségére talán csak az szolgál, hogy most már nagyon egyedül van, messze vannak azok, akiktől az igazságot hallotta, és bár sokmindent mondanak a környezetében levők is, de valahogy ez mégsem ugyanaz... a lényeg elveszett valahol, és a megtalált igazság is egyre halványabb, szürkébb lesz, már nem érti, nem látja, gyakran azt kérdezi önmagától: 'Hát ez a keresztyénség? Ez az a csodálatos új élet, amit én olyan nagy örömmel elkezdtem? Nem lenne jobb abbahagyni, megtagadni az egészet? De nem! Talán még van esély valahol messze... Istennél... Isten hű, önmagát meg nem tagadhatja; tudja, hogy ennek a nagyon rosszul

táplált, halódó csecsemőnek igazi, hamisítatlan tejre van szüksége... és elviszi őt valahova, ahol megtalálható ez a tej, és -csodák csodája - újra világos minden, újra nyilvánvaló, hogy Jézus Krisztus érdeméért igenis van bűnbocsánat, és még sok más igazság, amik kezdenek egyre logikusabban egymásra épülni. Végre a saját bőrén tapasztalhatja, hogy minden pontosan úgy van, ahogy azt a Szentírás leírja, hogy egyáltalán nincs meghasonlás a keresztyénségben, hanem az egy olyan valóság, amit napról napra át lehet élni. Fokozatosan kezd erőre kapni, közben Isten is egyre nagyobb próbáknak veti őt alá, de minden nehézségen, mélységen átviszi, és minden ilyen után egyre szilárdabbá válik benne az Isten és Szava valós voltáról való meggyőződés. Most már nemcsak azért igaz a Biblia, mert ezt megbízható emberek mondják, hanem azért, mert egyszerűen igaz - ezt még a legnagyobb lelki sötétség állapotában sem lehetne megcáfolni, hisz maga Jézus Krisztus, Aki feltámadt, tehát valóban Isten Fia, állította ezt.

Ja, és mi van az ábrázatával? Isten nem változtatta meg azt... de mutatott Valakit, Akinek nemcsak az ábrázata nem volt kívánatos, hanem átokká lett, hagyta magát bűnösök által megalázni, kigúnyolni, megkínozni, megölni - és ez a Valaki Isten Fia volt, a világegyetem Ura, Aki által és Akire nézve teremtetett minden! Egyszerűen döbbenetes, szóhoz sem lehet jutni ekkora áldozat láttán - csak egyet lehet tenni: hálát adni szóval, cselekedettel, étellel, mindennel.

INCZE Andrea

Egyszerű, közérthető szavakkal hirdették az evangélium alapigazságait. Különösen Whitefield volt virtuóza a pokol kínjainak ecsetelésében és az azonnali bűnbánatra, megtérésre hívásnak. Bányászoknak prédikálva nem egyszer látta, amint végigfolynak könnyeik a szénporos arcukon, és medret mosnak maguknak. Whitefield élete során 18 ezer, John Wesley pedig 40 ezer prédikációt tartott.

1739-bet Whitefield kénytelen volt elkezdni a szabadban való prédikálást. Az anglikán lelkészek kezdték bezárni előtte templomaikat, meg aztán olyan telepeken is hirdette az igét, ahol még nem volt templom. John Wesley eleinte helytelenítette ezt, de még abban az évben ő is rákényszerült erre, mert előtte is bezárultak a templomajtók. A metodizmusnak aztán jellemzője lett a szabadban történő prédikálás. 1739-ben kezdődtek metodista gyülekezeti házak (ők kápolnának nevezték) épülni. Templomnak akkor még nem hívták ezeket, mert nem alkottak külön felekezetet.

1740-ben John Wesley megszervezte a metodista evangélizációk hatására a megtértek közösségét egy egyesületté. Hangsúlyozottan nem kívánta kiszakítani testvéreit az anglikán egyházból. A vasárnap délelőtti istentiszteletet is olyan időpontra tette, hogy el lehessen menniük az anglikán illetve presbiteriánus istentiszteletre. Maga Wesley élete végéig részt vett az anglikán istentiszteleteken vasárnap délelőtt és ott úrvacsorázott. Halála után 1797-ben szerveződött meg formálisan a metodista egyház, bár akkor sem mondta ki függetlenülését sem az anglikán, sem más – presbiteriánus – egyháztól. Wesley a metodista egyesület tagkönyvvél ellátott tagjául csupán azt engedte felvenni, aki megtért, felkészült a keresztyén hit terjesztésére és azt

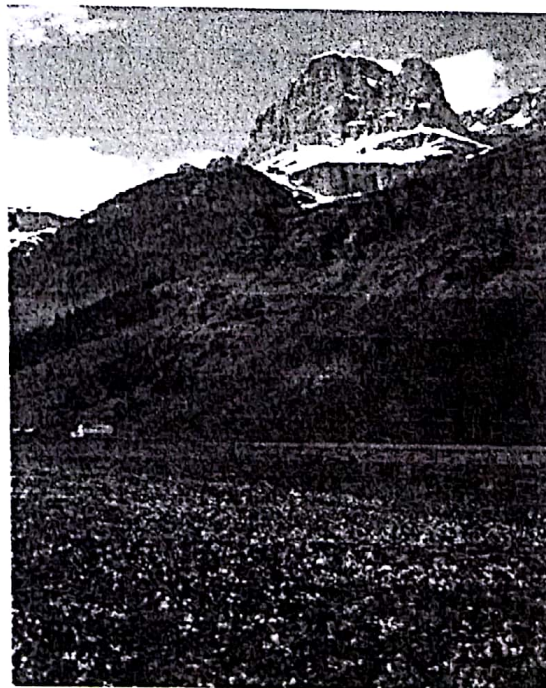
végezte is. Így minden metodista egyháztag az egyetemes papság reformátori elve alapján hittérítővé lett. Negyedévenként felülvizsgálták a tagok életét és tevékenységét. Azokat, akiknek buzgalma lanyhult, visszaminősítették próbataggá, ha még tovább romlott a hitéletük, akkor kizárták őket a tagok sorából. A megfelelő buzgalmat tanúsító visszaminősítetteket viszont ismét rendes taggá tették. Ez az egyházfegyelem nagy összetartást eredményezett, mert ez meggyőződésen alapuló önkéntesen vállalt kötelezettségből fakadt. Az egyes országokat a metodista egyház területekre (kerületekre) osztotta. Ezeket utazó prédikátorok felügyelték, és prédikátori konferencián igazgatták. A püspöki, annál alacsonyabb szinten a szuperintendensi tisztséget is alkalmazták és alkalmazzák ma is. Magyarországon a Metodista Egyház élén szuperintendens áll.

Whitefield és a két Wesley között 1741-ben szakítás következett be a predestináció (eleveelrendelés) tana miatt. Whitefield mint vérbeli teológus helyesen értelmezte ezt a bibliai, Augustinusnál és Kálvinnál nagy fontosságot játszó tanítást. Wesleyék elutasították, mert a megtérésre történő emberi döntés kisebbitését látták benne. Whitefield még 29 évet élt a szakítás után és eredményesen hirdette az igét. A megtértekből ő nem szervezett sem egyesületet, sem egyházat. Benne hagyta őket addigi egyházukban, ahol azoknak eleinte nehezebb volt az életük, hiszen gúnyolásnak is ki volt téve, de végül is ébresztették saját egyházukat.

Dr. Dr. CSOHÁNY János

Visszatekintés

Uram, engedelmességet ígértem Neked.
És közben lábbal tapostam adott szavamat.
Tisztaságot ígértem, szennyet adtam.
Másokra vigyázást fogadtam
és végül másokat - testvéreket - megrontottam.
Iszonyatosan éltem, bár akkor bizonygattam,
hogy csak Neked, csak egyenes úton...
Kanyarogtam, játszottam, vérrel spriccoltam
szerteszét a fehérségben, amit Te adtál.
Nem vagyok méltó Hozzád... hozzájuk,
akiket mellém adtál... akik tiszták,
ragyogók, miközben én szurkos, fekete vagyok...
Elcsüggedhetnék... de ott van az első két kérdés:
Elismered-e, hogy bűnös vagyok? - Ó, igen, Uram!
Hiszed-e, hogy Fiam által tiszta vagyok?
Igen, százszor is igen! És holtként Eléd vetem
magam.

Heti szolgálati alkalmak

	Barót	Brassó	Szamosújvár	Szek	Szekelyudvarhely	Szovata
telefon	067-377369	068-183559	092-459594	064-228261	094-246095	065-577592
hétfő						18-tagsági
kedd	17-gyerekb.				19-hitvallás	
szerda		17-imaóra.		20-bibliaóra	19-bibliaóra	
csütörtök	19-bibliaóra	18-bibliaóra	19-bibliaóra			
péntek		16-gyerekb.		20-bibliaóra		
szombat		16-bibliaóra	14-gyerekb.	11-gyerekb.		
vasárnap	11-gyereki.	11-istentisz.	11-istentisz.	11-istentisz.	10-istentisztelet	10-istentisztelet
	12-istentisz.	17-hitvallás		17-bibliaóra		16.30-gyerekb.
				19-bibliaóra		18-bibliaóra
	Beregszász	Budapest	Rava	Miskolc	Kézdivásárhely	Marosvásárhely
telefon		1-2177757	065-578749-21	46-412558	094-307550	065-160701
csütörtök			14-bibliaóra			
			16-bibliaóra			
péntek					18-bibliaóra	
szombat		18-bibliaóra			11-gyerekb.	
vasárnap	10-istentisz.	11-istentisz.	11-istentisz.	10-istentisz.	9.30-istentisz.	10-istentisztelet
	16-bibliaóra		13-gyereki.	17-istentisz.		18-bibliaóra
	Szekelykeresztúr		Nyékkládháza		Sepsiszentgyörgy	Nyíregyháza
telefon	094-253430		46-412558		094-307550	46-412558
szerda					15.30-bibliaóra	17-biblióra
péntek	17-bibliaóra		17.30-bibliaó.			

FELVÉTELIZŐK FIGYELMÉBE!

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet lehetőséget kínál az Intézet előzetes megismeréséhez azok számára, akik a következő tanévben szeretnének felvételizni. Az érdeklődők akár három napig részt vehetnek az előadásokon, áhítatokon. Megismerkedhetnek a tanárokkal, diákokkal, valamint a Károlyi Intézet tanítási alapelveivel, kollégiumi életével.

Érdeklődni és jelentkezni az iskola címén lehet, levélben, telefonon, faxon vagy drótpostán.

Várjuk a beszámolókat a missziói mezőkről!

Kedves szolgatársaink, olvasóink! A Keskeny Út várja szolgálatotokkal kapcsolatos írásaitokat, híreiteket. Ha egyszerűen csak el szeretné mondani a nyilvánosság előtt, hogyan találkozott Megváltó Jézussal, azt is megírhatod. Ne feledd, a keresztyén újságírás is egy szolgálati forma!

Keskeny Út

KESKENY ÚT

A Károlyi Gáspár Teológiai és Missziói Intézet havonta megjelenő lapja.

Felelős szerkesztő: PÁLL Zoltán

Cím: Brassó, 2200-Ro, Zizinului u. 35, Bl.10, sc.B, ap.7.

Tel.: 068/183-559, E-mail: reformed@deuroconsult.ro

A KGTMi címe: Miskolc, Kartács u. 1., 3527-H

Tel/Fax: 46/412-558. E-mail: kgtmi@mail.matav.hu

Internet: <http://www2.deuroconsult.ro/~reformed>